

Diyanet

AYLIK DERGI

EKİM 1993 • SAYI : 34 • 8.000 TL

Gönüllerimizi sevgisiz,
şehirlerimizi camisiz
bırakma Allah'ım...

AHİLİK HAFTASI

16 Camiler; tarih, sanat ve ibadet yönünden toplumumuza katkısı olan kurumlardır. Erzincan Müftüsü Fikret KARAMAN'ın kaleminden okuyacaksınız.

19 Son yıllarda çarpık ve biçimsiz şehirleşme planı içinde yükseliveren minare ve camileri, konunun uzmanı Doç. Dr. Savaş ÇEVİK değerlendirdi.

22

Dergimizin bu sayısındaki ikinci gündem konumuz da "Ahilik". Ahilik Kültürünü Din İşleri Yüksek Kurulu Başuzmanı İbrahim URAL yazdı.

30

İslâm Hukukunda işçi-işveren münasebetlerini Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı Muzaffer ŞAHİN kaleme aldı.

26

M.E.B. Talim Terbiye Kurulu Başkanı Dr.Yusuf EKİNCİ ile Ahilik konusunda bir söyleşi.

37

Türk-İş Konfederasyonu Genel Başkanı Bayram MERAL ile Mahir DURMAZ görüştü.

38

Hak-İş Konfederasyonu Genel Başkanı Necati ÇELİK ile Ramazan ÖZALPDEMİR görüştü.

AYIN KONUSU

KUTLU DOĞUM HAFTASI	32
"KUTLU DOĞUM"UN AYDINLIĞINDA Dr. Recep KILIÇ	35

TARİH VE İNSAN

TARİH BOYUNCA HİLÂL VE HAÇ KAVGASI Şerafettin ÖZDEMİR	41
--	----

BİR BAŞKA AÇIDAN

AMERİKAN ANAYASASI VE DİN Dr. Abdülbaki KESKİN	42
---	----

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDAN TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NE Doç. Dr. Ali SARIKOYUNCU	44
--	----

TOPLUM

İNSANLARA HAS BİR MEZİYET : NİKAH Dr. Durak PUSMAZ	46
---	----

MESNEVİ'DEN

GERÇEĞE ULAŞAN ŞEHZADE Dr. Mehmet ÖNDER	49
--	----

GENÇLİK

İSTİKBÂLİMİZİN ALTIN NESLINE Muammer YILMAZ	50
--	----

DENEME

"SU" ÜZERİNE M.Cemal SEBÜK	52
-------------------------------------	----

HABERLER

SİZDEN BİZE, BİZDEN SİZE... Gaffar TETİK	62
---	----

HEDİYELİ BULMACA

İrfan ÜNAL	64
------------------	----

"KUTLU DOĞUM"UN AYDINLIĞINDA

DR. RECEP KILIÇ

Ankara Üniv. İlahiyat Fak. Öğretim Üyesi

Içinde yaşamakta olduğumuz dünya, iktisadî, siyasî, ilmî ve teknolojik gelişmeler açısından değil yüzyıl öncesine, on yıl öncesine göre bile, son derece farklı ufukları olan ve o nispette de farklı problemleri olan bir dünyadır.

Batı dünyasında gerçekleştirilen endüstri devrimini takiben elde edilen teknolojik gelişme ve sonunda hiç değilse batı insanının refah düzeyinde gözle görülür bir yükselme sağlandığı bir gerçektir. Ancak özellikle Batı'da ulaşılan bu refah düzeyinin faturası, yazık ki bütün insanlığa çıkartılmıştır.

Geliştirilen teknoloji ile ulaşılan ileri nükleer silahlar yüzünden beşeriyet ilk defa, içinde yaşadığı gezegen üzerindeki insan cinsinin ve hayatın tamamının imha edilme tehlikesi ile karşı karşıya bırakılmış; insanlık kendini dengeleri altüst olmuş bir "tabî çevre" içinde bulmuştur.

Kısaca insan, elde ettiği teknolojik seviye sonunda, ahlakî ve insanî olandan uzaklaşıp, gayr-i ahlakî ve gayr-i insanî olana yönelmiştir. Bunun doğal sonucu olarak da insan, kendi özüne yabancılaşma sürecine girmiştir.

Teknolojik gelişme çerçevesinde ele alınması gereken bir diğer konu ise, asrımızda gerçekleştirilen uzay çalışmalarıdır. Bu sebepten "uzay çağı" diye de isimlendirilebilen asrımızda radyo ve televizyon gibi kitle iletim araçları ile, içinde yaşanılan dünya, daha önceden tahmin edilemeyecek kadar küçülmüştür.

Dünyanın bir ucunda meydana gelen herhangi bir hadise, öbür ucunda yaşayan insanı yakından etkileyecek bir hale gelmiştir. Böylece günümüzde yaşanan sosyal değişim, önceki dönemlerle kıyaslanmayacak derecede hızlı gerçekleşmektedir.

Görünen odur ki, günümüz dünyasının ayırd edici vasfı, had safhaya ulaşan teknolojik gelişme, bu gelişmenin birlikte getirdiği iktisadî, siyasî, ahlakî ve kültürel değişimler, bu değişimler karşısında insanın bizzat yaşamakta olduğu "varoluşsal" bunalımlardır.

Sözünü ettiğim bu varoluşsal bunalımlar; büyük çapta, insanın ahlakî ve insanî olandan uzaklaşıp, gayr-i ahlakî olana yönelmesinin sonunda ortaya çıkmıştır. İnsan; günümüzde adeta bir ahlakî bunalım yaşamaktadır.

Şüphesiz insanlığın, tarihi serüveni içinde şu veya bu yoğunlukta ahlakî bunalımlara düştüğü olmuştur. Düştüğü bu bunalımların birden çok sebebi olduğu aşikardır. Ancak din açısından baktığımızda, görünen odur ki, insanlığın ilâhî sese kulak tıkaması, neticede onu üstesinden gelemeyeceği kadar karmaşık bunalımlara itmiştir.

Düştüğü bunalımlardan kurtulabilme şansını, her seferinde insanlık ancak Allah'ın yardımı ile elde edebilmiştir. Allahın beşeriyete peygamber göndermesinin gayesi, son tahlilde insanlığa yardım içindir.

İşte; beşeriyet bugün yaşamakta olduğumuz bunalımların çok daha yoğun ve

karmaşık olanını, 1400 yıl önce tecrübe ediyor-ken, Allah-u Teala Hz. Muhammed (A.S.)'ı peygamber olarak görevlendirdi. Onun Peygamberliği; âlemlere rahmet; insanlığa merhametli.

Peygamberimiz, 571 yılında Rebüleüvvel ayının 11. ci gününü 12. ci güne bağlayan gece dünyaya geldi. Yani; 1422 yıl önce 29 Ağustos Pazar gününü 30 Ağustos Pazartesi gününe bağlayan gece bir rahmet ve merhamet peygamberi olacak olan Peygamberimiz Hz. Muhammed (A.S.) doğdu.

İnsanlığın o dönemde yaşadığı ahlakî bunalım; bugün yaşanmakta olandan çok daha yoğun ve karmaşıktı. O günün şartları ve Peygamberimizin kutlu doğumu, istiklal şairimiz Mehmet Akif'in mısralarında şöyle dile getirilir:

*Ondört asır evvel, yine bir böyle geceydi,
Kumdan, ayın öndördü, bir öksüz çıkverdi,
Lâkin, o ne hüsrandı ki: Hissetmedi gözler;
Kaçbin senedir, halbuki beklemelerdi!
Nerden görecekler? Göremezlerdi tabî:
Bir kere zuhur ettiği çöl en sapa yerdî;
Bir kerre de, ma'mûre-i dünya o zamanlar,
Buhranlar içindeydi, bugünden de beterdî.*

“Peygamber (S.A.S), Allah'ın buyruklarını sadece insanlara ulaştırmakla kalmaz; o buyrukları en iyi şekilde uygulayarak başka insanlara örnek olur. Allah'ın buyrukları eyleme dönüştürüldüğü takdirde, nasıl bir insan ortaya çıkacağı konusunda, insanlar Hz. Peygamberin şahsında açık, somut bir örnek bulurlar.”

AYIN KONUSU

Sırtlanları geçmişti beşer
yurtçılıkta;
Dışsız mı bir insan, onu
kardeşleri yerd.
Fevza bütün âfâkın sarmıştı
zeminin,
Salgındı, bugün Şark'ı yıkan,
tefrika derdi.
Dünya neye sahipse onun
vergisidir hep;
Medyun ona cemliyeti, medyun
ona ferdi.
Medyundur o masuma bütün bir
beşeriyet...
Ya Rab! bizi mahşerde bu İkrar
ile haşret.

(Safahat, İstanbul 1987, s.461)

Akif'in 67 yıl önce dile getirdiği gibi, güçsüz, korumasız insanların bizzat kendi kardeşleri tarafından ezildiği bir ortamda, Peygamberimizin dünyaya gelmesi, İnsanlık için Allahın bir lütfuydu.

İslâm âlemi, O'nun dünyaya geldiği geceyi "mevild kandili" adıyla her zaman büyük bir heyecanla andı ve bu geceyi O'na layık olacak şekilde değerlendirmeye çalıştı.

Aynı şevk ve heyecanla bugün de, Peygamberimizin doğum gecesini Türkiye'nin her şehrinde daha da anlamlı bir şekilde kutlanmaktadır. Dört senedir "Kutlu Doğum Haftası" adı altında konferans, panel ve sempozyumlar tertip ederek, Hz. Peygamber'i değişik bir şekilde insanımızın gündemine getirenler, hayırlı bir hizmet gerçekleştirmişlerdir. İnsanlığın Peygamberimizin getirdiği mesajı doğru anlamaya olan ihtiyacı, her zamankinden bugün çok daha fazla görünmektedir. Beşeriyet; "Alemlere rahmet olarak gönderilen" Allah elçisini, bugün her zamankinden daha fazla tanımak ve onu doğru değerlendirmek ihtiyacındadır. Sözünü ettiğim bu durum; müslüman için, müslüman olmanın gerekli kıldığı dinî bir vecibe durumudur.

Hz. Peygamberi doğru anlamak, müslüman insan için bir zorunluluktur. Sebebi ise gayet açıktır: O, müslümanın örnek alabileceği; her şeyiyle taklid edebileceği tek insandır. Bu açıdan Rasûlullah, Allahın insanlığa sunduğu model insan durumundadır.

Peygamber (S.A.S), Allah'ın buyruklarını sadece insanlara ulaştırmakla kalmaz; o buyrukları en iyi şekilde uygulayarak başka insanlara örnek olur. Allah'ın buyrukları eyleme dönüştürüldüğü takdirde, nasıl bir insan ortaya çıkacağı konusunda, insanlar Hz. Peygamberin şahsında açık, somut bir örnek bulurlar.

Burada günümüz insanını meşgul eden sorulardan biri şudur: Peygamberimizden 14 asır sonra, O'nun yaşadığı kültür ve coğrafyadan

**“İnsanlığın,
Peygamberimizin
getirdiği
mesajı doğru
anlamaya
olan ihtiyacı,
her zamankinden
bugün
çok daha fazla
görünmektedir.”**

apayrı bir ortamda yaşayan insanın, Hz. Peygamberi bugün örnek alması ne kadar mümkündür?

Öncelikle belirtilmelidir ki, Peygamberimizi örnek almak, müslüman insan için dinî bir görevdir. Çünkü Yüce Allah Peygamber (S.A.S)'e hitaben, "Muhakkak sen, çok yüce bir ahlâk üzeresin". (Kalem - 4) buyururken; insanlara hitaben de, "Gerçekten sizin için; Allah'a ve âhiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı

çok zikredenler için, Rasûlullah'da çok güzel bir örnek vardır." (Ahzab-21) buyurur.

Demek ki, Hz. Muhammed (S.A.S)'i bugün de örnek ve model alabilmek bir mecburiyettir. Daha doğrusu ilâhî hitap dikkate alındığında, bu mümkün olmalıdır. Ancak O'nu gerçek anlamda örnek alabilmenin şartları vardır. Bu şartların başında, Kur'an-ı Kerim'in iyi öğrenilmesi gelir. Çünkü Hz. Peygamber'in hayatını yönlendiren Kur'an-ı Kerimdir. Bu bakımdan O'nun hayatı için, "yaşantı halindeki Kur'an tefsiridir" demek yanlış olmasa gerekir.

Kur'an'ı öğrenmenin ise; onu okumak ve anlamaya çalışmaktan başka yolu gözükmemektedir. Her insanın bilgi kapasitesi ve anlayış gücüne göre Kur'an'dan alacağı dersler ve çıkaracağı ibretler vardır.

Hz. Muhammed'i örnek alabilmenin ikinci önemli şartı ise; O'nun olaylar karşısında takındığı tavırları iyi bilmekten geçer. Bu ise O'nun hayatını iyi öğrenmekle mümkün olabilir. Çünkü Hz. Peygamberin hayatı, dinî buyrukların sosyal hayata geçirilmiş somut şekilleri; ilâhî olan vahiy manzumesinin beşerileşmiş görünümleri gibidir.

İnanan insanlar; Rasûlullahın kendileri için model olduğu ve örnek alınması gerektiği hususunda hemfikir olmalıdırlar. Kutlu Doğum Haftası süresince üzerinde durulup değerlendirilmesi gereken; bizce, **Peygamberimizi örnek almanın ne anlama geldiği konusu** olmalıdır.

Peygamberi örnek almak: O'nun belli bir tarih ve coğrafyada yaşadığı hayatı bugün tekrar yaşamaya çalışmak mıdır? Yoksa; O'nun kendi zamanındaki olaylar karşısında takındığı tavırları kavrayıp, aynı tavır alışları bugün gerçekleştirmeye çalışmak mıdır?

İşte yukarıki soruların cevaplarının da aranaabileceği Kutlu Doğum Haftası; Peygamber Efendimizi hem daha iyi tanımak, hem de daha doğru tanıtmak için büyük bir imkândır. Bu imkân, O'nu sevenlerce iyi değerlendirilmelidir.